

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Gácsi Gabriella ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Ormay Gábor jogtanácsos által képviselt Vám- és Pénzügyőrség Észak-Magyarországi Regionális Parancsnoksága alperes ellen jövedéki ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságon 14.K.21.170/2007. számon indított és ugyanezen bíróság 2007. július 10-én kelt 14.K.21.170/2007/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes részéről 7. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, az alulírott napon megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 14.K.21.170/2007/6. számú ítéletét és az alperes 2019/1-2005. számú határozatát - az első fokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 400.000 (négy százezer) Ft első fokú és 200.000 (kettő százezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

A 900.000 (kilenc százezer) forint kereseti - és az 1.859.500 (egymillió-nyolcszázötvenkilencezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jövedéki hatóság 2004. március 22-én jövedéki ellenőrzést tartott a felperes által üzemeltetett üzemanyag-töltő állomáson.

Az ellenőrzés során a 4. számú tartályban készleten lévő 23.002 liter gázolajból 3X1 liter mintát vettek. A mintavételnél jelen volt felperes részéről K.A. kútkezelő. Az ellenmintát a felperes jelenlévő képviselőjének átadták.

A gázolajból vett mintát a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete megvizsgálta és 2004. április 16-án kelt vizsgálati jelentésében megállapította, hogy a vizsgált minta a lobbanáspont

tekintetében nem felelt meg a gépjármű-hajtóanyagok diesel gázolaj követelményeinek.

A lobbanáspont a Magyar Szabvány szerinti minimális határértéke 55 C°, a vizsgálat során megállapított érték viszont csak 50 C° volt.

A vizsgálat eredményeként az első fokú vámhatóság 2004. június 15-én kelt határozatával a felperesnél talált 23.002 liter gázolajat adózás alól elvontnak minősítette, és a felperest jövedéki törvénysértés elkövetése miatt 2.817.750 Ft jövedéki adó, 28.177.500 Ft jövedéki bírság megfizetésére kötelezte, valamint elrendelte az üzemanyag-töltőállomás ideiglenes lezárását 2004. szeptember 1. és 2004. október 1. között.

Az első fokú határozatot később akként módosította számítási hiba miatt, hogy a jövedéki bírság összege 27.816.828 Ft.

A fellebbezés folytán eljáró alperes 2004. augusztus 10-én kelt határozatával az első fokú határozatot megsemmisítette és az első fokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította. A megismételt eljárásban az első fokú hatóság a felperest ismételten kötelezte a jövedéki törvénysértés elkövetése miatt 2.817.750 Ft jövedéki adó, 28.177.500 Ft jövedéki bírság megfizetésére és ismét elrendelték az üzemanyag-töltőállomás egy hónapra történő ideiglenes bezárását.

A megismételt eljárásban a felperes becsatolta az általa felkért Ásványolajtermék Minőségellenőrzési Rt. 2004. június 22-én kelt szakvéleményét, amely a felperes birtokában lévő minta vizsgálatáról szólt, és amely megállapította, hogy a mintavétel időpontjában az olaj lobbanásértéke 54 C° volt, amely mint tűrésértéken belüli, és csak egy mérési adat, még nem jelenti azt, hogy a termék minősége kifogásolható lenne.

A fellebbezés folytán eljáró alperes 2005. április 25-én kelt határozatával az első fokú határozatot helybenhagyta.

Az alperes megfelelőnek találta az első fokú hatóság megismételten lefolytatott eljárását. Álláspontja szerint a jövedéki törvény objektív felelősségi rendszere érvényesül, így a felperes jogszabálysértése megállapítható volt.

A felperes keresetében e határozatok hatályon kívül helyezését kérte. A felperes álláspontja szerint súlyos közigazgatási eljárási jogszabálysértés történt. Az első fokú szerv ugyanis az ÁMEI Rt. szakvéleményét megküldte a Vegyvizsgáló Intézetnek, amely intézet javasolta a 3-as számú minta közös bevizsgálását. Ennek ellenére ezt a hatóság nem rendelte el, hanem azt a kérdést intézte a Vegyvizsgáló Intézet Vezetőjéhez, hogy érdemes-e még a harmadik mintát megvizsgálni. A kérdésre a Vegyvizsgáló Intézet az idő múlására tekintettel nem tartotta indokoltnak a 3-as számú minta közös vizsgálatát.

A felperes keresetében a mintavétel módját is kifogásolta. Sérelmezte továbbá azt is, hogy a vámhatóság nem vizsgálta meg az általa benyújtott és rendelkezésre álló hiteles számlát, amely igazolta az üzemanyag beszerzését. Így a termék nem lett volna adózás alól elvontnak minősíthető.

Az alperes kérte a kereset elutasítását és fenntartotta a határozatában foglalt álláspontját.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2006. szeptember 26-án kelt ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán a Legfelsőbb Bíróság 2007. április 26-án kelt Kfv.I.35.013/2007/11. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az első fokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította eljárási jogszabálysértésre hivatkozással. Ezen eljárásban az ítélet érdemi vizsgálata nem történt meg.

A megismételt eljárás során a felperes kereseti kérelmét a korábbinak megfelelően fenntartotta. Időközben beszerezte Cs.L. vegyészmérnök tribológiai szakmérnök véleményét, kinek kérte az igazságügyi szakértőként való kirendelését, továbbá kérte az adó- és könyvszakértő kirendelését is, és tanúkénti meghallgatásukat. A felperes a bizonyítási indítványt azért terjesztette elő, mert álláspontja szerint a két laboratórium között vita állt fenn a megvizsgált anyag szabványszerűsége következtében, amely ellentmondást fel kell oldani.

Az alperes kérte a kereset elutasítását.

Az első fokú bíróság meghallgatta a Vegyvizsgáló Intézet munkatársát tanúként, majd 14.K.21.170/2007/6. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Az első fokú bíróság ítéletében ismertette a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, így kiemelte a jövedéki adóról és jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 8/2004. (III.10.) PM rendelet 103. § /5/ bekezdését.

Az ellenőrzés megindításakor hatályos 1997. évi CIII. törvény (régi Jöt.) 72. § /15/ bekezdését, valamint a 2003. évi CXXVII. törvény (új Jöt.) 114. § /1/ bekezdés b) és 114. § /2/ bekezdés b) pontját. E jogszabályi rendelkezések alapján az első fokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy a jövedéki ellenőrzés során a mintavétel a jogszabályoknak megfelelően történt. Az erről szóló jegyzőkönyv tartalmazza a releváns adatokat. A felperes képviselője jelen volt, és a jegyzőkönyvet minden megjegyzés nélkül aláírta. Az alperes által felkért Vegyvizsgáló Intézet, továbbá a felperes felkérésére az Ásványolajtermék Minőségellenőrzési Rt. által adott szakvélemények között ellentmondás nem volt, hiszen mindkét

vélemény azt tartalmazta, hogy a megvizsgált gázolaj a lobbanáspont tekintetében az érvényes magyar szabvány előírását nem teljesíti. Ezért az első fokú bíróság - az alperesi hatósággal egyezően - azt az álláspontot foglalta el, hogy a két szakvélemény közötti egyeztetést nem kellett elvégezni. A megismételt eljárás során két adat állt rendelkezésre az első fokú hatóságnál. Mindkettő a szabványtól eltérően állapította meg a lobbanáspontot, ezért helytálló volt az a következtetés, hogy a vizsgált gázolaj adózás alól elvontnak minősül. Ebből következett a jövedéki adó és bírságfizetési kötelezettség.

Az első fokú bíróság megállapította, hogy az utóbb kirendelt dr. R.I. igazságügyi szakértő, valamint a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézet parancsnok-helyettese R. A. tanúvallomásából is megállapítható volt, hogy az időtényező miatt az utólagos 3-as számú minta bevizsgálásának már nincs jelentősége, az idő múlásával ugyanis a vegyi folyamatok következtében a lobbanáspont emelkedhet, így nem lehet megállapítani, hogy az eredeti vizsgálati időpontban az mennyi volt.

Az első fokú bíróság ítéletében megállapította, hogy nem indokolt a felperes által kért adó- és könyvszakértő kirendelése. Az alperes ugyanis nem vitatta, hogy a felperes által benyújtott számlák valódiak. A gázolaj szabványtól való eltérése miatt azonban a vizsgált gázolaj nem volt azonos a számlában feltüntetett szabványnak megfelelő termékkel.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, és a keresetének megfelelő ítélet meghozatalát.

A felperes fenntartotta és hangsúlyozta a peres eljárás során kifejtett álláspontját, mely szerint a vámhatóság nem tárta fel, és nem tisztázta kellően a tényállást, az ellentétes vizsgálati véleményeket nem ütköztette, és nem egyeztetette, ebből következően helytelen következtetésre jutott. E lényeges eljárási szabálysértés indokoltá teszi a határozatok hatályon kívül helyezését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A vámhatóság és az első fokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy mind az ellenőrzés megindításakor hatályos 1997. évi CIII. törvény (rég. Jöt.) 72. § /15/ bekezdése szerint mind a közben hatályban lévő 2003. évi CXXVII. (új Jöt.) rendelkezése szerint az üzemanyag-töltőállomás tartályából kizárólag a hatályos magyar szabványnak megfelelő üzemanyag értékesíthető. A magyar szabványnak

meg nem felelő terméket jövedéki ellenőrzés alól elvontnak kell tekinteni.

A perbeli esetben a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete 2004. április 16-án kelt szakvéleményében azt állapította meg, hogy az ellenőrzött üzemanyag a lobbaspont tekintetében nem felelt meg a magyar szabványnak. Az 50 C° mértéke ugyanis eltért a magyar szabványban meghatározott 55 C°-tól.

A felperes az ellenőrzéskor megkapott mintát megvizsgáltatta az ÁMEI Rt-vel, amely nemzeti akkreditált laboratóriumnak minősült, és amely 2004. június 22-én kelt szakvéleményében megállapította, hogy a lobbaspont tekintetében a vizsgált termék 54 C° mértéke eltért a magyar szabvány 55 C° mértéktől. A vélemény szerint így a lobbaspontot elfogadni a megengedett szórás figyelembe vételével lehet, de tekintettel arra, hogy csak egy mérési eredmény állt rendelkezésre, így azt nem lehet irányadónak tekinteni.

A megismételt vámigazgatási eljárás során a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete tudomást szerezve az ÁMEI Rt. álláspontjáról 2004. október 19-én kelt véleményében azt a javaslatot tette, hogy amennyiben rendelkezésre áll a 3. számú minta, akkor az ÁMEI Rt-vel közösen vizsgálják meg azt.

Ez utóbbi közös vizsgálatra nem került sor, a következő időpont 2005. február 4-e volt, amikor az ismételt megkeresésre a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete már úgy nyilatkozott, hogy a mintavétel óta eltelt időmúlás miatt nem indokolt az ellenminta vizsgálata. A Vegyvizsgáló Intézet ekkor is utalt arra, hogy 2004. októberében még javasolta a 3. számú ellenminta ÁMEI Rt-vel való közös vizsgálatát, tekintettel azonban arra, hogy azóta három, négy hónap eltelt, és maga a mintavétel is 2004. márciusában történt, valószínűsíthető volt, hogy a hosszú tárolási idő következtében a kérdéses minta már nem reprezentálná a mintavételkor anyag minőségét.

A jövedéki adóról és jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény (új Jöt.) 111. § /1/ bekezdés a) pontja, /2/ bekezdés d) pontja, és /4/ bekezdés f) pontja szerint a vámhatóság és az adóhatóság a jövedéki szabályok megtartásának ellenőrzése érdekében az üzemanyag-töltőállomás árukészletét ellenőrizheti, abból szakértői vizsgálat céljára mintát vehet.

A Jöt. végrehajtásáról szóló 8/2004. (III.10.) PM rendelet (PM.r.) 102. §-a rendelkezik arról, hogy a Jöt. 111. § /1/ bekezdés a) pontja, /2/ bekezdés d) pontja, és /4/ bekezdés f) pontja szerinti jövedéki ellenőrzés során a mintavételt a vonatkozó jogszabályoknak és a mintavételi szabályoknak megfelelően a 103. § /4/-/6/ bekezdéseiben foglaltak értelemszerű alkalmazásával kell elvégezni. A szakértői vizsgálat lefolytatásáról a PM rendelet 103. §-a rendelkezik. Eszerint amennyiben a jövedéki termék mennyiségének

vagy minőségének megállapításával kapcsolatban vita merül fel, annak eldöntéséhez az e § szerint adott szakértői vélemény vehető figyelembe. A 103. § /5/ bekezdése szerint a minta

a) vizsgálata jogszabályban feljogosított laboratóriumban a nemzeti akkreditáló testület által minősített vizsgáló laboratórium, ... vizsgálható

c) többféle egymástól eltérő vizsgálati eredmény esetén a mérések eredményeit az MSZ EN ISO 4259 szabvány előírásainak figyelembe vételével kell kiértékelni.

E jogszabályi rendelkezésekből a Legfelsőbb Bíróság megállapította, tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy a Jöt. végrehajtási rendeletének 102. és 103. §-a a felperesre ne vonatkozna. A PM.r. 102. §-ában megfogalmazott utalás azt jelenti, hogy általában a jövedéki ellenőrzés során a mintavételre, illetőleg a minta kiértékelésére vonatkozik a 103. §-ban kifejtett szakértői vizsgálat részsabályzata. Ez a szabály vonatkozik a felperesre.

A PM rendeletben hivatkozott MSZ EN ISO 4259 szabvány 10.2 pontja szerint vita esetén a két laboratóriumnak fel kell egymással venni a kapcsolatot, össze kell hasonlítani a berendezéseiket és műveleti eljárásaikat. Ezután korrelációs vizsgálatot kell végezni a két laboratórium ellenőrző mintáján. Mindegyik laboratóriumban ki kell számítani legalább három elfogadható eredmény állagát és ezeket a 10.1 pont szakasz szerint össze kell hasonlítani.

A Legfelsőbb Bíróság tehát megállapította, hogy a perbeli esetben mind a Jöt., mind a Jöt. végrehajtásáról szóló PM rendelet, mind az utóbbiban idézett szabvány előírásai pontos leírását adják annak, miként kell jövedéki ellenőrzés során a megvizsgálandó jövedéki termékből mintát venni, a mintából milyen szakértői megállapításokat lehet levonni, illetőleg a különböző mérési eredmények esetén mi az a jogszabály által előírt eljárás, amit le kell folytatni. A per anyagából az is megállapítható volt, hogy az alperes szakértőjeként eljáró Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete a jogszabály előírásának megfelelően tette meg azt a javaslatot, hogy mivel az ő, illetőleg a felperes által felkért akkreditált laboratóriumban mért adatok eltérőek, úgy a jogszabály szerinti eljárást kell lefolytatni.

Az alperes ezt a javaslatot figyelmen kívül hagyta és arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel mindkét laboratórium lényegében szabványtól eltérő lobbanáspontot állapított meg az első mérés esetén, a két különböző vizsgálati eredmény összehasonlítására nincs szükség.

A Legfelsőbb Bíróság ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy az alperes tévesen értelmezte a vizsgálati megállapításokat, a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézete járt el helyesen akkor, amikor javasolta a két laboratórium közös szakértőként való kirendelését, és az álláspontok egyeztetését. Az ÁMEI által adott szakvélemény ugyanis azt tartalmazta, hogy annak eldöntésére, miszerint a

vizsgált termék valóban megfelel-e a termékszabvány előírásának, további vizsgálatok és mérések szükségesek.

A mért értékek ugyanis szóródást mutatnak a valódi érték körül.

Ilyen adatok mellett a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az alperes súlyos eljárási szabálysértést vétett azzal, hogy az eltérő vizsgálati megállapítások alapján nem rendelte el a jogszabályban is előírt, valamint a saját szakértője által is javasolt eljárás lefolytatását.

Ezzel a felperes hatékony jogorvoslati joga sérült. Az idő múlására való tekintettel ugyanis a felperes a későbbiekben állítását már nem volt képes bizonyítani.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy ez által az alperes olyan súlyos eljárási jogszabálysértést követett el, amelyet a későbbiekben sem a közigazgatási eljárásban, sem a peres eljárásban pótolni, illetőleg kiküszöbölni már nem lehetett. Ezért az általa meghozott határozat jogszabálysértő volt. A Legfelsőbb Bíróság ennek alapján a Pp. 275. § /4/ bekezdése szerint a jogerős ítéletet és az alperes keresettel támadott határozatát az első fokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.

A pervesztesség folytán a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelezte az alperest első fokú és felülvizsgálati perköltség fizetésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2007. szeptember 27.

Dr. Lomnici Zoltán sk. a tanács elnöke, Dr. Danziger Éva sk. előadó bíró, Dr. Kárpáti Magdolna sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő